

Soutěžní právo

I. Soutěžní právo obecně

** * disclaimer * **

Názory přednášejícího nemusí nezbytně odpovídat názorům Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ... a názory Úřadu nemusí už vůbec odpovídat názorům přednášejícího

Co si dneska povíme ...

- o teoretických základech soutěžního práva
- o otázkách jurisdikce
- o některých základních pojmech

I. Soutěžní právo obecně

- „privátní“ tržní síla (*market power*) je způsobilá narušit fungování soutěže
- podnik má významnou tržní sílu, pokud je (sám nebo s jinými) schopen ovlivnit základní parametry trhu - zvýšit ceny nad tržní úroveň (přímým zvýšením nebo vytlačáním konkurence)
 - × jednání subjektů bez takové síly, byť je „nefér“, „protisoutěžní“ a poškozující ostatní
 - nekalá soutěž (zakazuje jednání v rozporu s dobrými mravy soutěže)
 - ekonomická závislost („relativní“ síla jedné strany vůči druhé)

ad Soutěžní právo obecně

Ochrana před tržní silou narušující soutěž v důsledku

- vícestanných praktik (dohody)
- jednostranných praktik (monopolizace)
- změny struktury trhu (koncentrace)

... co je ale „narušení soutěže“, co se má chránit?

ad Soutěžní právo obecně

Jak daleko je z Bruselu do Chicaga?

- *ordoliberalní „freiburská“ škola*
 - potřeba chránit strukturu soutěže a svobodu jednotlivce před zneužitím tržní moci
 - efektivita není jediným cílem
- *„chicagská“ škola*
 - potřeba posuzovat konkrétní dopady konkrétního jednání – zda přinášejí vyšší efektivitu; (blaho spotřebitele?)
 - vysoká koncentrace není *an sich* zlá

ad Soutěžní právo obecně

Smluvní volnost
(e.g. RPM)

**Efektivita
Spotřebitel**

Struktura trhu
(e.g. exklusivní praktiky)

Společný trh
(e.g. vertikální vztahy)

ad Soutěžní právo obecně

Evropská komise:

náš cíl je jasný: chránit soutěž na trhu jako prostředek zvyšování spotřebitelského blahobytu a zajištění efektivní alokace zdrojů. Přístup založený na posuzování dopadů (effects-based approach) pevně založený na ekonomii zajistí, že občané budou užívat výhod konkurenceschopné, dynamické tržní ekonomiky. (N. Kroes)

II. Jurisdikce

1. Doktrína účinku (*effects doctrine*)

- Hranice států nepředstavují hranice obchodu
- Různá místa dojednání a implementace jednání
- Podniky v některých místech aktivní (a v jiných ne)
- **Působnost má soutěžní orgán, v jehož teritoriu má protisoutěžní jednání účinky**

Příklad globálního kartelu

Grafitové elektrody (C-289/04 P Showa Denko)

- rozdělení globálních trhů (USA, Japonsko, Evropa ...)
- cenu v každém „regionu“ stanoví „domácí producent“; nezvyšovat produkci
- účastníci sankcionování v USA, Kanadě, EU
- námitka *ne bis in idem*

ad Globální kartely

Vyjádření ESD:

- princip *ne bis in idem* se neuplatní v případě sankcí udílených na jedné straně orgány společenství a na straně druhé orgány států, které nejsou členy EU
- orgán ukládající „druhou“ sankci nemusí přihlížet k výši sankce „první“

ad Globální kartely

Funguje to i uvnitř EU?

Příklad *Kartel PISU*

- Globální *bid rigging* kartel od 1988
- Vyšetřován v EU (EU 15) – porušení do 11. 5. 2004
- Vyšetřován v ČR – porušení prokázáno do 3. 3. 2004
(vyšetřováno i HU: do 3. 3. 2004; SK: do 30. 4. 2004)

... tedy žádný překryv jurisdikce, vztah EU – třetí stát

ad Globální kartely

A co na to krajský soud

... delikt měl trvat až do 11. 5. 2004 (jako u Komise)

... takže se mělo jednat o variantu „uvnitř EU“

... a tu Krajský soud nepřipouští

??? Kartel narušoval hospodářskou soutěž v ČR mnohem víc než **11 let** ... je rozumné a přijatelné jej „nechat být“ kvůli **11 dnům** „překrývání“ kompetencí???

NSS rozhodnutí KS zrušil, nyní předběžná otázka před ESD

2. Soutěžní právo v EU

- (1) Právo unijní (komunitární) – tzv. jednání s komunitárním prvkem (viz)
- (27) Právo národní
- Aplikující orgány
 - Komise: právo komunitární
 - NCA: právo komunitární / národní

Komunitární prvek

Komunitární právo se vztahuje na tzv. **jednání s komunitárním prvkem,**

tj. jednání, které by mohlo znatelně ovlivnit obchod mezi členskými státy EU

- oznámení EK 2004/C - 101/07
 - bez vztahu k vymezení relevantního trhu
 - cílem ochrana Společného trhu
 - aplikuje Komise / NCA
- vztah kompetencí vymezuje Nařízení 1/2003

ad Komunitární prvek

- Kvantitativní kritérium jen podpůrné (u dohod): 5 % tržní podíl, 40 mil. EUR obrat
- **Praktiky pokrývající více států** (eg. globální cenový kartel, dohoda o zákazu zpětného vývozu, nadnárodní dominance)
- **Praktiky pokrývající celý stát** (eg. dohoda o spolupráci, distribuční systém, dominance)
- **Praktiky pokrývající část státu** (eg. letiště)

ad Komunitární prvek

Pokud jde o jednání s komunitárním prvkem ...

- musí být aplikováno komunitární právo
 - Pokud vede řízení Komise: vždy
 - Pokud vede řízení NCA – možnost paralelní aplikace národního práva podle tzv. *konvergenčních pravidel*

Konvergenční pravidla

Čl. 3 (2) Nařízení 1/2003

- Kartely – národní právo ani přísnější, ani mírnější
- Jednostranná jednání – možnost přísnější národní úpravy (e.g. tzv. ekonomická závislost)

III. Podnik (soutěžitel)

jednotka vykonávající hospodářskou činnost, bez ohledu na její právní formu či způsob financování

ad hospodářská činnost: *jakákoliv činnost spočívající v nabízení zboží nebo služeb na určitém trhu*

hospodářskou činností není: činnost sociální povahy, na základě solidarity, nezisková (Zdravotní pojišťovny?)

ad Podnik

Koncepce jedné hospodářské jednotky (*intra enterprise doctrine*)

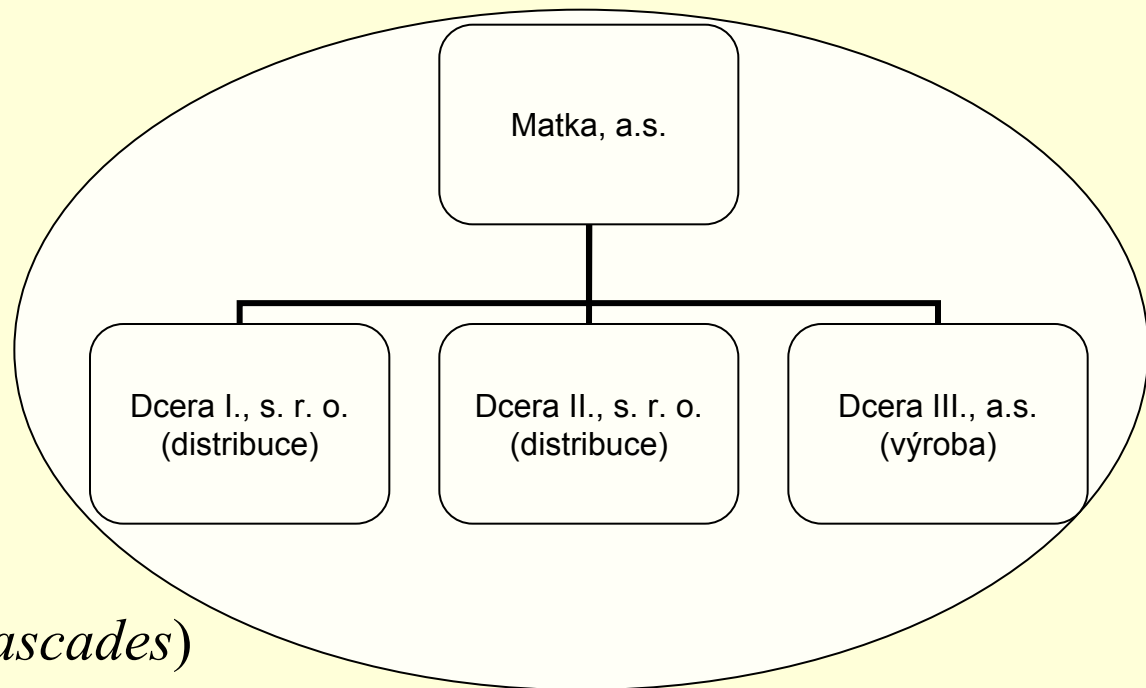
ad jednotka: *jednotná organizace osobních, hmotných i nehmotných složek, která dlouhodobě sleduje určitý ekonomický cíl, i když po právní stránce příslušná hospodářská jednotka sestává z několika osob, ať již fyzických či právnických*

jeden podnik může tvořit i více právnických osob

jednání mezi subjekty uvnitř jednotky není protisoutěžní

Taková podniková rodinka

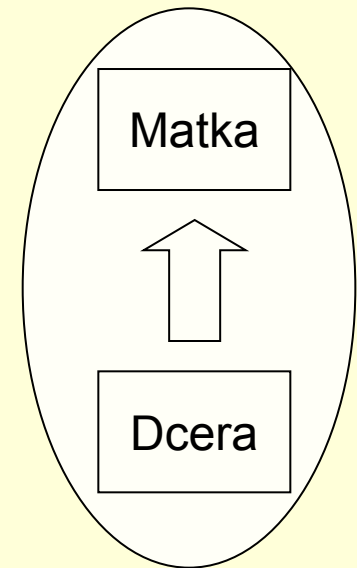

Trestáme...

- Matku? (C-279/98 P *Cascades*)
- Jednající dcery? (T-65/98 *BPB Industries*)
- Všechny?? (T-112/05 *Akzo Nobel*)

Co když se v rodině dějí věci?

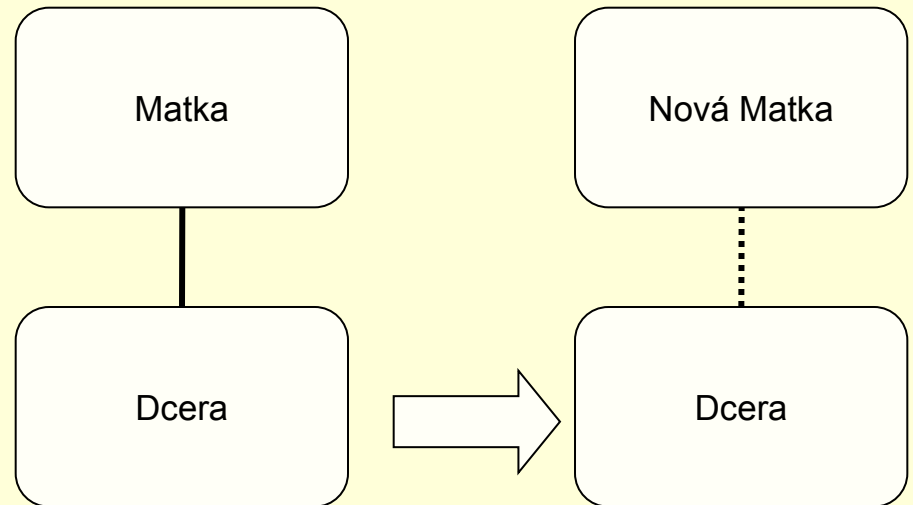
Změna „uvnitř“ – no a co?

- „nový“ nástupce (40/73 *Suiker Unie*)
- transformace (29/83 *Rheinzink*)

Co když se dcera vdá?

- Matka zůstává odpovědná (C-49/92 P *Anic*)
- Nová Matka neodpovídá (C-279/98 P *Cascades*)

A co na to česká judikatura

- **KS Brno 31 Ca 84/2004 (*Benzínový kartel*)**

došlo-li v průběhu správního řízení k zániku dvou jeho účastníků, Úřad byl oprávněn dokončit správní řízení s jejich právními nástupci (v postavení účastníků), pokud jde o deklaraci existence zakázané dohody a zákazu jejího plnění do budoucna (...); nebyl však oprávněn rozhodnout též o uložení sankce těmito nástupcům (...)

ad Benzínový kartel

- **NSS sp. zn. 8 Afs 56/2007 (*Benzínový kartel*)**
nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že se porušitel touto právní transformací pokusil obejít zákon o ochraně hospodářské soutěže, pak přesun právní odpovědnosti na tuto – byť právně jinou – osobu se děje po právu (závěr výslovně pro změny před 1. 5. 2004)

IV. Relevantní trh

Věcné, prostorové a časové vymezení střetu nabídky a poptávky

- *Oznámení EK 1997/C 372/05*
- Východisko analýzy všech soutěžně relevantních jednání
- Základem pohled spotřebitele

1. Věcný relevantní trh

- Výrobky a služby, které jsou **z pohledu spotřebitele** považovány za zaměnitelné nebo substituovatelné z hlediska jejich vlastností, ceny a zamýšleného užití
- Zastupitelnost
 - funkční
 - reaktivní

ad Věcný relevantní trh

- Cenový test *SSNIP* (*Small but Significant Non-transitory Increase in Prices*)
 - trvalé, malé, ale významné zvýšení ceny (5- 10 %)
 - Pozor na *cellophane fallacy*
- Pozorování/modelování reakcí spotřebitelů (průzkumy)
(eg. léky, pivo „*on-trade*“ a „*off-trade*“, nákladní železniční přeprava, ...)

2. Geografický relevantní trh

Oblast, ve které se dotyčné podniky účastní dodávky a poptávky výrobků nebo služeb, kde jsou podmínky hospodářské soutěže dostatečně stejnorodé a která může být odlišena od sousedních zeměpisných oblastí, protože zejména podmínky hospodářské soutěže jsou v těchto oblastech zjevně odlišné

- lokální, národní, nadnárodní (EU, svět)
- specifické, eg. dopravní trasa, infrastruktura,

ad Relevantní trh

Ekonometrické analýzy

- cenově korelační
- křížové elasticity
- cenové stacionarity

Děkuji Vám za pozornost ...

